

En sammanfattning av Arbetsmarknadsutsikterna våren 2016 Västerbottens län

PROGNOS FÖR ARBETSMARKNADEN 2016–2017



Ansvarig utredare

Agneta Tjernström

Telefon: 010-487 03 87

Analysavdelningen

Eftertryck tillåtet med angivande av källa

Arbetsförmedlingen 2016-06-08

Sammanfattning

Återhämtningen av den globala ekonomin fortsätter under 2016 och 2017 och det är fortfarande USA som driver den globala tillväxten. För Europas del är det framför allt Tysklands och Storbritanniens starka utveckling som ger den största draghjälpen i området. Den ekonomiska aktiviteten i euro-området är relativt god och alla indikatorer tyder på att ekonomin fortsätter att lunka på åt rätt håll, om än i långsam takt.

Arbetslösheten i Europa är fortsatt hög men samtliga länders arbetslöshet, med undantag av Finland, har dock en nedåtgående trend. Arbetslöshetstiderna i euro-området är långa, vilket indikerar en hög strukturarbetslöshet. I detta perspektiv utmärker sig den svenska arbetsmarknaden på ett positivt sätt. Vi har en lägre arbetslöshet, betydligt mindre inslag av långa arbetslöshetstider, en mycket hög sysselsättningsgrad och en låg andel ungdomar som varken är aktiverade i antingen arbete eller studier. Vi har en högre ekonomisk tillväxt jämfört med euro-området och har en av världens starkaste arbetsmarknader.

Vi har i Sverige haft en god inkomstutveckling under lång tid vilket lett till en ökad privat konsumtion, som till stor del motverkat den låga exportefterfrågan. Trots att köpkraften bedöms urholkas något av ökad inflation och skatthöjningar, beräknas den privata liksom den offentliga konsumtionen ändå kunna fortsätta upprätthålla efterfrågan i ekonomin under 2016 och 2017. En av orsakerna till detta är den växande befolkningen. Den starka utvecklingen i USA, Tyskland och Storbritannien väntas innebära ytterligare draghjälp för svensk ekonomi.

Sysselsättningen ökar...

I samband med finanskrisen föll sysselsättningen kraftigt, och 2009 fanns det i Sverige 146 000 färre personer sysselsatta jämfört med året innan. Detta innebar en sysselsättningsminskning på 3,5 procent på bara ett år. Sysselsättningseffekterna blev lindrigare i Västerbotten men minskningen var ändå 2,5 procent på ett år. Sedan dess har arbetsmarknaden i Västerbotten förbättrats i betydligt större utsträckning än i grannlänerna i mellersta Norrland. Till skillnad från dem har Västerbotten sedan länge återhämtat den förlorade sysselsättningen.

Därför framstår Västerbottens län som relativt starkt i ett regionalt perspektiv. Under 2016 väntas antalet sysselsatta öka med 850 personer, och med ytterligare 700 personer under 2017.

...och arbetslösheten minskar men långsamt

Arbetslösheten i Västerbottens län är lägre än riksgenomsnittet. I april 2016 uppgick den till 6,5 procent av den registerbaserade arbetskraften, vilket motsvarar cirka 8 500 personer. Arbetslöshetens minskning var relativt stark under 2014, men mattades av under 2015. Under fjärde kvartalet 2016 beräknas arbetslösheten minska med cirka 450 personer jämfört med samma period 2015, och med ytterligare 350 under 2017. Arbetslösheten bedöms då uppgå till 6,5 procent av den registerbaserade arbetskraften, eller drygt 8 500 personer.

Det finns stora skillnader i arbetslöshet mellan olika grupper. Sett som halvårsgenomsnitt för fjärde kvartalet 2015 och första kvartalet 2016 hade männen en betydligt högre arbetslöshet än

kvinnorna, då 8 procent av männen i arbetskraften saknade jobb medan motsvarande siffra för kvinnorna var 5,7. Ungdomsarbetslösheten i länet uppgick till 13,3 procent av arbetskraften i åldrarna 18-24 år. Det kan jämföras med riksgenomsnittet under samma period, som var 12,9 procent. Bland länets utrikes födda stod 22,8 procent utan arbete. Detta är marginellt högre än för riket i genomsnitt, där motsvarande andel var 21,7 procent av arbetskraften.

Arbetslösheten är också betydligt högre bland personer utan gymnasieutbildning, jämfört med dem som har en avslutad gymnasieutbildning eller en eftergymnasial utbildning. Ju högre utbildningsnivå desto lägre arbetslöshet, kan man generellt säga. Var femte, eller 21,4 procent av arbetskraften, som saknar gymnasiebetyg är arbetslösa. Motsvarande siffra för personer med avslutad gymnasieutbildning är 7,0 procent, och för eftergymnasialt utbildade är siffran 5,1 procent.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Kompetenskraven ökar och vissa grupper på arbetsmarknaden hamnar allt längre ifrån arbetsgivarnas krav.

Arbetsförmedlingen har identifierat de grupper som har svårare att hitta arbete och riskerar att hamna i långa tider av arbetslöshet:

- ✓ personer med högst förgymnasial utbildning
- ✓ personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- ✓ arbetslösa personer i åldrarna 55-64 år
- ✓ utomeuropeiskt födda personer

I april 2016 bestod arbetslösheten i Västerbottens län till över hälften, eller drygt 60 procent, av personer som tillhör minst en av dessa grupper. Det är en viktig uppgift att stärka och stötta dessa personer på arbetsmarknaden för att öka deras konkurrenskraft och chans till ett arbete.

I tider av svag arbetsmarknad kommer personer med färsk kunskap från arbetslivet att konkurrera med personer som står längre från arbetsmarknaden. Då är det viktigt att de arbetsmarknadspolitiska insatserna används fullt ut för att ge personer i utsatta grupper möjlighet att komma ut i arbete.

Arbetslösheten bland utrikes födda personer är betydligt högre än för befolkningen i genomsnitt. Över en femtedel, eller 23 procent, av länets utrikes födda är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Motsvarande andel för svenskfödda är 5 procent.

Den höga arbetslösheten bland utrikes födda personer är ett samhällsproblem som kräver samverkan av flera aktörer på arbetsmarknaden, inte minst Arbetsförmedlingen, kommuner, näringsliv och andra myndigheter. Vår framtida försörjningsbörda, liksom vår framtida kompetensförsörjning, kommer i ökad utsträckning att falla på utrikes födda personer i yrkesverksamma åldrar. Om en fjärdedel av dessa inte kommer in på arbetsmarknaden ser länets framtid betydligt dystrare ut.

Fakta om prognosen

Sammanfattningen av arbetsmarknadsutsikterna är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete. På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för samtliga län och för landet som helhet. De slutsatser som presenteras är Arbetsförmedlingens egna. Prognosmaterialet är fritt att användas och citeras med källhänvisning. Ansvarig utredare för denna prognos är Agneta Tjernström, telefon 010-487 03 87.

Vill du få mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke, rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Den uppdateras två gånger per år. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. I den beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedömer vi även jobbmöjligheterna de närmaste fem och tio åren.

I publikationen *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i december 2016.